2025/518

25.3.2025

NEUVOSTON TÄYTÄNTÖÖNPANOASETUS (EU) 2025/518,

annettu 11 päivänä maaliskuuta 2025,

täytäntöönpanoasetuksen (EU) N:o 282/2011 muuttamisesta tiettyjä arvonlisäverojärjestelmiä koskevien tietovaatimusten osalta

EUROOPAN UNIONIN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen,

ottaa huomioon yhteisestä arvonlisäverojärjestelmästä 28 päivänä marraskuuta 2006 annetun neuvoston direktiivin 2006/112/EY ([1]) ja erityisesti sen 397 artiklan,

ottaa huomioon Euroopan komission ehdotuksen,

sekä katsoo seuraavaa:

(1) Jotta oletettua suorittajaa koskeva malli toimisi asianmukaisesti, on tarpeen täsmentää säännön tietyt osatekijät sellaisten direktiivin 2006/112/EY 28 a artiklassa tarkoitettujen sähköisten rajapintojen, kuten markkinapaikkojen, alustojen, portaalien tai vastaavien välineiden osalta, jotka mahdollistavat lyhytaikaisten vuokramajoituspalvelujen tai maanteitse tapahtuvien henkilökuljetuspalvelujen suorittamisen.

(2) Ilmaisu ’mahdollistaa’ on tarpeen määritellä, jotta sellaiset verovelvolliset, jotka mahdollistavat lyhytaikaisten vuokramajoituspalvelujen tai maanteitse tapahtuvien henkilökuljetuspalvelujen suorittamisen sähköisen rajapinnan, kuten markkinapaikan, alustan, portaalin tai vastaavien välineiden kautta, saisivat oikeusvarmuuden siitä, sovelletaanko oletettua suorittajaa koskevaa sääntöä kyseisiin verovelvollisiin. Tietyt palveluntarjoajat, mukaan lukien tällaisten palvelujen luettelointia tai mainostamista tarjoavat palveluntarjoajat, olisi nimenomaisesti suljettava säännön ulkopuolelle, koska ne eivät kilpaile suoraan perinteisten ei-digitaalisten alojen kanssa.

(3) Verovelvollisia, jotka mahdollistavat lyhytaikaisten vuokramajoituspalvelujen tai maanteitse tapahtuvien henkilökuljetuspalvelujen suorittamisen sähköisen rajapinnan, kuten markkinapaikan, alustan, portaalin tai vastaavien välineiden kautta, ei olisi pidettävä vastuussa arvonlisäveron maksamisesta, kun ne toimivat alkuperäisen suorittajan antamien tietojen perusteella, jos kyseiset verovelvolliset voivat osoittaa, että ne eivät kohtuudella voineet tietää, että kyseiset tiedot olivat virheellisiä.

(4) Muulle kuin verovelvolliselle sähköisen rajapinnan, kuten markkinapaikan, alustan, portaalin tai vastaavien välineiden kautta suoritettavan myynnin mahdollistavan palvelun suorituspaikan määrittämiseksi verovelvollisten olisi voitava helposti tunnistaa myynnin mahdollistavan palvelun vastaanottajan asema. Tällaisen tunnistamisen mahdollistamiseksi ja verovelvollisten hallinnollisen taakan vähentämiseksi verovelvollisen olisi katsottava, että myynnin mahdollistavan palvelun vastaanottaja on verovelvollinen silloin, kun arvonlisäverotunniste annetaan, ja että hankkija ei ole verovelvollinen silloin, kun tällaista tunnistetta ei anneta, jollei kyseisellä verovelvollisella ole päinvastaista tietoa.

(5) Olisi selvennettävä, että lyhytaikaisten vuokramajoituspalvelujen tai maanteitse tapahtuvien henkilökuljetuspalvelujen osalta direktiivissä 2006/112/EY säädettyä pienten yritysten erityisjärjestelmää voidaan soveltaa ainoastaan verovelvolliseen, jonka katsotaan suorittaneen kyseiset palvelut.

(6) Direktiiviin 2006/112/EY sisällytettiin neuvoston direktiivillä (EU) 2025/516 ([2]). arvonlisäveron erityisjärjestelmä, jäljempänä ’OSS’, joka on yksinkertaistamisjärjestelmä sellaisia verovelvollisia varten, jotka siirtävät tiettyjä omia tavaroita rajojen yli. Jotta kyseinen erityisjärjestelmä voitaisiin panna täytäntöön direktiivin 2006/112/EY XII osaston 6 luvussa säädettyjen arvonlisäveron erityisjärjestelmien yleisessä kehyksessä, neuvoston täytäntöönpanoasetuksessa (EU) N:o 282/2011 ([3]) olisi vahvistettava erityiset säännöt, jotka koskevat arvonlisäverotunnistetta, järjestelmän ulkopuolelle sulkemisen edellytyksiä, arvonlisäveroilmoituksia ja kirjanpitovelvoitteita.

([1]) EUVL L 347, 11.12.2006, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2006/112/oj.
([2]) Neuvoston direktiivi (EU) 2025/516, annettu 11 päivänä maaliskuuta 2025, direktiivin 2006/112/EY muuttamisesta arvonlisäverosääntöjen mukauttamiseksi digiaikaan (EUVL L, 2025/516, 25.3.2025, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2025/516/oj).
([3]) Neuvoston täytäntöönpanoasetus (EU) N:o 282/2011, annettu 15 päivänä maaliskuuta 2011, yhteisestä arvonlisäverojärjestelmästä annetun direktiivin 2006/112/EY täytäntöönpanotoimenpiteistä (EUVL L 77, 23.3.2011, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg_impl/2011/282/oj).

(7) Koska käyttöön otettu OSS-yksinkertaistamisjärjestelmä on laaja ja kattaa sellaisten tavaroiden rajatylittävät siirrot, jotka kuuluvat call off -varastojärjestelyjen piiriin, kyseiset järjestelyt on poistettu direktiivistä 2006/112/EY. Call off -varastojärjestelyihin liittyviä täytäntöönpanosäännöksiä ei enää tarvita, ja ne olisi sen vuoksi poistettava täytäntöönpanoasetuksesta (EU) N:o 282/2011.

(8) Direktiivin 2006/112/EY 242 a artiklan nojalla verovelvollisten, jotka mahdollistavat mainitun direktiivin V osaston mukaisesti yhteisönsisäiset tavaroiden luovutukset tai palvelujen suoritukset muille kuin verovelvollisille sähköisen rajapinnan, kuten markkinapaikan, alustan, portaalin tai vastaavien välineiden kautta, on pidettävä kirjaa kyseisistä luovutuksista ja suorituksista. Tietoja vaaditaan kuitenkin vain sähköisen rajapinnan mahdollistamista tavaroiden luovutuksista tai palvelujen suorituksista, eikä niitä vaadita tapauksissa, joissa sovelletaan oletettua luovuttajaa/suorittajaa koskevaa sääntöä. Arvonlisäveropetosten torjunnan tukemiseksi tällaiset alkuperäisiä luovuttajia ja suorittajia koskevat tiedot olisi myös sisällytettävä tietoihin, jotka OSS-yksinkertaistamisjärjestelmien käyttöä varten rekisteröityjen oletettujen luovuttajien/suorittajien on säilytettävä. Kyseisillä lisätietoelementeillä olisi voitava verrata alustojen ilmoittamia tietoja rajatylittäviä tapahtumia koskeviin maksutietoihin, jotka ovat saatavilla neuvoston asetuksen (EU) N:o 904/2010 ([4]) 1 päivänä tammikuuta 2024 voimaan tulleen V luvun 2 jakson nojalla perustetussa maksutietojen sähköisessä keskusjärjestelmässä.

(9) Koska direktiiviin 2006/112/EY sisällytettiin toisen verovelvollisen tavaroita siirtäville verovelvollisille velvoite ilmoittaa tavaroiden omistajalle, että tämän tavarat siirretään tai aiotaan siirtää, olisi selvennettävä, mitä tietoja tavaroiden omistajalle on annettava.

(10) Jäsenvaltioiden on saatettava osaksi kansallista lainsäädäntöään ne direktiivin 2006/112/EY osat, jotka edellyttävät täytäntöönpanoasetuksen (EU) N:o 282/2011 muuttamista, viimeistään 30 päivänä kesäkuuta 2028. Sen vuoksi on tarpeen, että mainitun asetuksen muutoksia sovelletaan 1 päivästä heinäkuuta 2028.

(11) Täytäntöönpanoasetus (EU) N:o 282/2011 olisi sen vuoksi muutettava vastaavasti,

ON HYVÄKSYNYT TÄMÄN ASETUKSEN:

1 artikla

Muutetaan täytäntöönpanoasetus (EU) N:o 282/2011 seuraavasti:

1) lisätään artiklat seuraavasti:

”9 b artikla

1. Sovellettaessa direktiivin 2006/112/EY 28 a artiklaa ilmaisulla ’mahdollistaa’ tarkoitetaan verovelvollisen suorittamaa sähköisen rajapinnan käyttöä siihen, että hankkija ja suorittaja, joka tarjoaa lyhytaikaisia vuokramajoituspalveluja tai maanteitse tapahtuvia henkilökuljetuspalveluja unionissa sähköisen rajapinnan kautta, pääsevät yhteyteen toistensa kanssa, minkä johdosta tällaiset palvelut suoritetaan kyseisen rajapinnan kautta.

2. Verovelvollisen ei katsota mahdollistavan lyhytaikaisten vuokramajoituspalvelujen tai maanteitse tapahtuvien henkilökuljetuspalvelujen suorittamista, jos kaikki seuraavat ehdot täyttyvät:

a) kyseinen verovelvollinen ei suoraan eikä välillisesti aseta mitään palvelujen suoritukseen sovellettavia ehtoja ja edellytyksiä;

b) kyseinen verovelvollinen ei suoraan eikä välillisesti osallistu toimiin, joilla hyväksytään maksun periminen hankkijalta;

c) kyseinen verovelvollinen ei suoraan eikä välillisesti osallistu kyseisten palvelujen suoritukseen.

([4]) Neuvoston asetus (EU) N:o 904/2010, annettu 7 päivänä lokakuuta 2010, hallinnollisesta yhteistyöstä ja petosten torjunnasta arvonlisäverotuksen alalla (EUVL L 268, 12.10.2010, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2010/904/oj).

3. Direktiivin 2006/112/EY 28 a artiklaa ei sovelleta verovelvolliseen, joka tarjoaa ainoastaan yhtä tai useampaa seuraavista:

a) lyhytaikaisten vuokramajoituspalvelujen tai maanteitse tapahtuvien henkilökuljetuspalvelujen suorittamiseen liittyvien maksujen käsittely;

b) lyhytaikaisten vuokramajoituspalvelujen tai maanteitse tapahtuvien henkilökuljetuspalvelujen luettelointi tai mainostaminen;

c) hankkijoiden ohjaaminen tai siirtäminen muihin sähköisiin rajapintoihin, joissa lyhytaikaisia vuokramajoituspalveluja tai maanteitse tapahtuvia henkilökuljetuspalveluja tarjotaan myyntiin, puuttumatta suoritukseen sen enempää.

4. Sen estämättä, mitä tämän artiklan 1 kohdassa säädetään, direktiivin 2006/112/EY 28 a artiklaa ei sovelleta verovelvolliseen, joka tarjoaa keinot, joilla maanteitse tapahtuvien henkilökuljetuspalvelujen kustannukset voidaan jakaa käyttäjän ja kuljetuksen suorittajan kesken.

9 c artikla

Sovellettaessa direktiivin 2006/112/EY 28 a artiklan 1 kohtaa palvelut suorittavan verovelvollisen on annettava kyseisen direktiivin 28 a artiklan 1 kohdan a alakohdassa tarkoitettu arvonlisäverotunniste tai hänelle kyseisen direktiivin 362 tai 396 d artiklan mukaisesti annettu tunnistenumero ja kyseisen direktiivin 28 a artiklan 1 kohdan b alakohdassa tarkoitettu ilmoitus suorituksen mahdollistavalle verovelvolliselle vain kerran, paitsi jos hänen verovelvollisena harjoittama toimintansa on muuttunut.

Jos maanteitse tapahtuva henkilökuljetuspalvelu suoritetaan useammassa kuin yhdessä jäsenvaltiossa, palvelun suorittavan verovelvollisen on annettava kunkin jäsenvaltion, jossa kuljetus tapahtuu, antama arvonlisäverotunniste tai hänelle direktiivin 2006/112/EY 362 tai 369 d artiklan mukaisesti annettu tunnistenumero palvelun suorittamisen mahdollistavalle verovelvolliselle.

9 d artikla

Jos direktiivin 2006/112/EY 28 a artiklaa sovellettaessa verovelvollista ei alkuperäisten palvelujen tarjoajan antamien tietojen perusteella pidetä oletettuna suorittajana, kyseistä verovelvollista ei pidetä veronmaksuvelvollisena, jos myöhemmin todetaan, että kyseinen verovelvollinen olisi pitänyt katsoa oletetuksi suorittajaksi, edellyttäen että kaikki seuraavat edellytykset täyttyvät:

a) verovelvollinen on riippuvainen palvelujen suorittajan antamista tiedoista;

b) palvelujen suorittajan antamat tiedot ovat virheellisiä;

c) verovelvollinen voi osoittaa, ettei hän tiennyt eikä voinut kohtuudella tietää, että tiedot olivat virheellisiä.

9 e artikla

Määritettäessä direktiivin 2006/112/EY 46 a artiklassa tarkoitetun myynnin mahdollistavan palvelun suorituspaikkaa verovelvollisen on katsottava, että henkilö, jolle kyseinen palvelu suoritettiin, on ei-verovelvollinen, jos kyseinen henkilö, jolle kyseinen palvelu suoritettiin, ei anna arvonlisäverotunnistetta, jollei verovelvollisella ole päinvastaista tietoa.

9 f artikla

Direktiivin 2006/112/EY 98 artiklan 2 kohdassa sekä 371, 378, 379–386 ja 388–390 c artiklassa säädettyjä vapautuksia sovelletaan edelleen, jos palvelun suorittamisen mahdollistavan verovelvollisen katsotaan itse vastaanottaneen ja suorittaneen kyseiset palvelut mainitun direktiivin 28 a artiklan mukaisesti.

9 g artikla

Jos verovelvollisen katsotaan itse vastaanottaneen ja suorittaneen direktiivin 2006/112/EY 28 a artiklassa tarkoitetut palvelut, kyseisten palvelujen suoritukseen voidaan soveltaa mainitun direktiivin XII osaston 1 luvussa säädettyä erityisjärjestelmää, jos verovelvollinen täyttää kyseisen erityisjärjestelmän edellytykset.

Direktiivin 2006/112/EY 28 a artiklassa tarkoitettuihin palveluihin, jotka suoritetaan verovelvolliselle, jonka katsotaan itse vastaanottaneen ja suorittaneen kyseiset palvelut, ei sovelleta mainitun direktiivin XII osaston 1 luvussa säädettyä erityisjärjestelmää.";

2) korvataan 13 a artiklan johdantokappale seuraavasti:

"Direktiivin 2006/112/EY 54 artiklan 1 kohdan toisessa alakohdassa, 56 artiklan 2 kohdan ensimmäisessä alakohdassa sekä 58 ja 59 artiklassa tarkoitettu paikka, johon oikeushenkilö, joka ei ole verovelvollinen, on sijoittautunut, on";

3) korvataan 18 artiklan 2 kohdan toinen alakohta seuraavasti:

"Vaikka televiestintä-, lähetys- tai sähköisesti suoritettavien palvelujen tai direktiivin 2006/112/EY 54 artiklan 1 kohdan toisen alakohdan mukaisten palvelujen suorittajalla olisi päinvastaista tietoa, suorittaja voi katsoa, että yhteisöön sijoittautunut hankkija on ei-verovelvollinen, niin kauan kuin kyseinen hankkija ei ole ilmoittanut kyseisten palvelujen suorittajalle yksilöllistä arvonlisäverotunnistettaan.";

4) korvataan 23 artiklan 2 kohta seuraavasti:

"2. Jos palvelujen suorituksesta on direktiivin 2006/112/EY 54 artiklan 1 kohdan toisen alakohdan, 58 ja 59 artiklan mukaan maksettava veroa hankkijan sijoittautumispaikassa tai, jos toimipaikkaa ei ole, paikassa, jossa on hankkijan kotipaikka tai vakinainen asuinpaikka, palvelujen suorittajan on määritettävä kyseinen paikka hankkijan toimittamien asiatietojen perusteella ja tarkistettava tiedot esimerkiksi henkilöllisyys- tai maksutarkastuksiin liittyvien tavanomaisten kaupallisten turvatoimenpiteiden avulla.";

5) korvataan 24 b artiklan ensimmäisen kohdan johdantokappale seuraavasti:

"Sovellettaessa direktiivin 2006/112/EY 54 artiklan 1 kohdan toista alakohtaa tai 58 artiklaa, kun toiminta lähetetään suoratoistona tai asetetaan muutoin virtuaalisesti ei-verovelvollisen saataville tai kun televiestintä-, radio- ja televisiolähetyspalveluja tai sähköisesti suoritettavia palveluja suoritetaan ei-verovelvolliselle";

6) korvataan 24 d artiklan 1 kohta seuraavasti:

"1. Kun palvelujen suorittaja suorittaa direktiivin 2006/112/EY 54 artiklan 1 kohdan toisen alakohdan mukaisen tai kyseisen direktiivin 58 artiklan 1 kohdassa luetellun palvelun, palvelujen suorittaja voi kumota tämän asetuksen 24 a artiklassa tai 24 b artiklan ensimmäisen alakohdan a, b tai c alakohdassa tarkoitetun olettaman kolmella keskenään ristiriidattomalla todisteella, jotka osoittavat, että palvelujen hankkija on sijoittautunut muualle tai hänellä on kotipaikka tai vakinainen asuinpaikka muualla.";

7) korvataan 24 f artiklan johdantokappale seuraavasti:

"Sovellettaessa direktiivin 2006/112/EY 54 artiklan 1 kohdan toisen alakohdan tai 58 artiklan sääntöjä ja täytettäessä tämän asetuksen 24 b artiklan d alakohdan tai 24 d artiklan 1 kohdan vaatimuksia voidaan näyttönä käyttää erityisesti seuraavia:";

8) korvataan 30 artikla seuraavasti:

"*30 artikla*

1. Direktiivin 2006/112/EY 46 artiklassa tarkoitetut välittäjien palvelut kattavat sekä palvelujen hankkijan nimissä ja lukuun toimivien välittäjien suorittamat palvelut että palvelujen suorittajan nimissä ja lukuun toimivien välittäjien suorittamat palvelut.

2. Direktiivin 2006/112/EY 46 a artiklaa sovellettaessa 'myynnin mahdollistavalla palvelulla' tarkoitetaan palvelua, jonka verovelvollinen suorittaa joko hankkijalle, suorittajalle tai molemmille sähköisen rajapinnan, kuten markkinapaikan, alustan, portaalin tai vastaavien välineiden kautta, minkä johdosta hankkija ja suorittaja pääsevät yhteyteen toistensa kanssa, ja tämä johtaa siihen, että tavarat toimitetaan tai palvelut suoritetaan kyseisen sähköisen rajapinnan kautta.

Ensimmäisessä alakohdassa tarkoitettua myynnin mahdollistavaa palvelua on pidettävä erillisenä ja itsenäisenä niistä tavaroista tai palveluista, jotka kyseisen verovelvollisen katsotaan luovuttavan tai suorittavan.

3. Verovelvollisen ei katsota suorittavan myynnin mahdollistavaa palvelua, jos kaikki seuraavat ehdot täyttyvät:

a) kyseinen verovelvollinen ei suoraan eikä välillisesti aseta mitään tavaroiden luovutukseen tai palvelujen suoritukseen sovellettavia ehtoja ja edellytyksiä;

b) kyseinen verovelvollinen ei suoraan eikä välillisesti osallistu toimiin, joilla hyväksytään maksun periminen hankkijalta;

c) kyseinen verovelvollinen ei suoraan eikä välillisesti osallistu tavaran luovutukseen tai palvelun suoritukseen.

4. Direktiivin 2006/112/EY 46 a artiklaa ei sovelleta verovelvolliseen, joka tarjoaa ainoastaan yhtä tai useampaa seuraavista:

a) luovutukseen tai suoritukseen liittyvien maksujen käsittely;

b) tavaroiden tai palvelujen luettelointi tai mainostaminen;

c) hankkijoiden ohjaaminen tai siirtäminen muihin sähköisiin rajapintoihin, joissa tavaroita tai palveluja tarjotaan myyntiin, puuttumatta luovutukseen tai suoritukseen sen enempää.";

9) lisätään 54 a artiklaan kohta seuraavasti:

"3. Tämän jakson soveltaminen päättyy 30 päivänä kesäkuuta 2029.";

10) korvataan 54 c artiklan 2 kohdan b alakohta seuraavasti:

"b) tavaroiden kuvaus ja arvo, paikka, jossa tavaroiden lähetys tai kuljetus alkaa ja päättyy, sekä luovutuksen ajankohta ja tilausnumero tai liiketoimen yksilöivä numero, jos tällaiset numerot ovat saatavilla;";

11) lisätään artikla seuraavasti:

"*54 d artikla*

Direktiivin 2006/112/EY 242 b artiklan mukaisesti toimitettavien tietojen on sisällettävä seuraavaa:

a) jäsenvaltio, josta tavarat lähetetään tai kuljetetaan;

b) jäsenvaltio, jonne tavarat lähetetään tai kuljetetaan;

c) siirrettyjen tavaroiden kuvaus ja määrä;

d) lähetys- tai kuljetuspäivä.";

12) korvataan XI luvun 2 jakson otsikko seuraavasti:

"2 Jakso

Muille kuin verovelvollisille palveluja suorittavien, tavaroiden etämyyntiä harjoittavien tai tiettyjä kotimaan sisäisiä tavaroiden luovutuksia tai omien tavaroiden siirtoja suorittavien verovelvollisten erityisjärjestelmät (Direktiivin 2006/112/EY 358–369 xk Artikla)";

13) muutetaan 57 a artikla seuraavasti:

a) korvataan 2 alakohta seuraavasti:

"2) 'unionin järjestelmällä' direktiivin 2006/112/EY XII osaston 6 luvun 3 jaksossa säädettyä yhteisön sisäistä tavaroiden etämyyntiä, tiettyjä verovelvollisen suorittamia jäsenvaltion sisäisiä tavaroiden luovutuksia ja muualle yhteisöön kuin kulutusjäsenvaltioon sijoittautuneiden verovelvollisten suorittamia tiettyjä palveluja koskevaa erityisjärjestelmää;";

b) lisätään alakohta seuraavasti:

"3 a) 'omien tavaroiden siirtojärjestelmällä' direktiivin 2006/112/EY XII osaston 6 luvun 5 jaksossa säädettyä omien tavaroiden siirtoja koskevaa erityisjärjestelmää;";

c) korvataan 4 ja 5 alakohta seuraavasti:

"4) 'erityisjärjestelmällä' tapauksen mukaan 1 alakohdassa määriteltyä muuta kuin unionin järjestelmää, 2 alakohdassa määriteltyä unionin järjestelmää, 3 alakohdassa määriteltyä tuontijärjestelmää tai 3 a alakohdassa määriteltyä omien tavaroiden siirtojärjestelmää;

5) 'verovelvollisella' mitä tahansa seuraavista:

a) direktiivin 2006/112/EY 359 artiklassa tarkoitettu verovelvollinen, joka saa käyttää muuta kuin unionin järjestelmää;

b) direktiivin 2006/112/EY 369 b artiklassa tarkoitettu verovelvollinen, joka saa käyttää unionin järjestelmää;

c) direktiivin 2006/112/EY 369 m artiklassa tarkoitettu verovelvollinen, joka saa käyttää tuontijärjestelmää;

d) direktiivin 2006/112/EY 369 xb artiklassa tarkoitettu verovelvollinen, joka saa käyttää omien tavaroiden siirtojärjestelmää;";

14) lisätään 57 d artiklaan kohta seuraavasti:

"3. Kun verovelvollinen ilmoittaa tunnistamisjäsenvaltiolle aikovansa käyttää omien tavaroiden siirtojärjestelmää, kyseistä erityisjärjestelmää sovelletaan seuraavan kalenterikuukauden ensimmäisestä päivästä.

Jos omien tavaroiden siirtojärjestelmän piiriin kuuluvia tavaroita siirretään ensimmäistä kertaa ennen ensimmäisessä alakohdassa tarkoitettua päivää, kyseistä erityisjärjestelmää sovelletaan kuitenkin ensimmäisen siirron päivämäärästä edellyttäen, että verovelvollinen ilmoittaa erityisjärjestelmän piiriin kuuluvan toimintansa aloittamisesta tunnistamisjäsenvaltiolle viimeistään tätä ensimmäistä siirtoa seuraavan kuukauden kymmenentenä päivänä.";

15) lisätään 57 e artiklaan kohta seuraavasti:

"Tunnistamisjäsenvaltion on yksilöitävä omien tavaroiden siirtojärjestelmää käyttävä verovelvollinen direktiivin 2006/112/EY 214 ja 215 artiklassa tarkoitetun kyseiselle verovelvolliselle annetun arvonlisäverotunnisteen avulla.";

16) muutetaan 57 f artikla seuraavasti:

a) lisätään 1 kohtaan alakohta seuraavasti:

"Jos tunnistamisjäsenvaltio vaihtuu toisen alakohdan mukaisesti, muutosta sovelletaan tarvittaessa myös omien tavaroiden siirtojärjestelmään rekisteröitymiseen.";

b) lisätään kohta seuraavasti:

"3. Jos omien tavaroiden siirtojärjestelmää käyttävä verovelvollinen ei enää täytä direktiivin 2006/112/EY 369 xa artiklan 1 kohdan b alakohdassa olevassa määritelmässä säädettyjä edellytyksiä, jäsenvaltio, jossa verovelvollinen on tunnistettu, lakkaa olemasta tunnistamisjäsenvaltio.

Jos kyseinen verovelvollinen täyttää yhä omien tavaroiden siirtojärjestelmän käytön edellytykset, hänen on kyseisen erityisjärjestelmän käytön jatkamiseksi kuitenkin ilmoitettava uudeksi tunnistamisjäsenvaltioksi jäsenvaltio, jossa hänellä on liiketoimintansa kotipaikka tai, jos hänen liiketoimintansa kotipaikka ei ole yhteisössä, jäsenvaltio, jossa hänellä on kiinteä toimipaikka. Jos omien tavaroiden siirtojärjestelmää käyttävä verovelvollinen ei ole sijoittautunut yhteisöön, hänen on ilmoitettava uudeksi tunnistamisjäsenvaltioksi jäsenvaltio, josta hän lähettää tai kuljettaa tavarat.

Jos tunnistamisjäsenvaltio vaihtuu toisen alakohdan mukaisesti, muutosta sovelletaan siitä päivästä, jona verovelvollisella ei enää ole liiketoiminnan kotipaikkaa tai kiinteää toimipaikkaa siinä jäsenvaltiossa, joka oli aiemmin ilmoitettu tunnistamisjäsenvaltioksi, tai siitä päivästä, jona verovelvollinen lakkaa lähettämästä tai kuljettamasta tavaroita kyseisestä jäsenvaltiosta.

Jos tunnistamisjäsenvaltio vaihtuu tämän kohdan toisen alakohdan mukaisesti, muutosta sovelletaan tarvittaessa myös direktiivin 2006/112/EY XII osaston 6 luvun 3 jaksossa säädettyyn erityisjärjestelmään rekisteröitymiseen.”;

17) lisätään 57 g artiklaan kohta seuraavasti:

”3. Omien tavaroiden siirtojärjestelmää käyttävä verovelvollinen voi lopettaa kyseisen erityisjärjestelmän käytön siitä huolimatta, jatkaako hän sellaisten tavaroiden siirtoa, joihin voidaan soveltaa kyseistä erityisjärjestelmää. Verovelvollisen on ilmoitettava asiasta tunnistamisjäsenvaltiolle vähintään 15 päivää ennen sitä kalenterikuukautta edeltävän kalenterikuukauden päättymistä, jona kyseinen verovelvollinen aikoo lopettaa erityisjärjestelmän käytön. Lopettaminen tulee voimaan seuraavan kalenterikuukauden ensimmäisestä päivästä. Lopettamisen voimaantulopäivän jälkeen siirrettyjä omia tavaroita koskevat arvonlisäverovelvoitteet on suoritettava suoraan niiden jäsenvaltioiden veroviranomaisille, johon ja josta tavarat on lähetetty tai kuljetettu.”;

18) muutetaan 58 artikla seuraavasti:

a) korvataan 1 kohta seuraavasti:

”1. Jos jotakin erityisjärjestelmää käyttävä verovelvollinen täyttää yhden tai useamman direktiivin 2006/112/EY 369 e tai 369 xe artiklassa vahvistetuista ulkopuolelle sulkemisen tai 363 artiklassa taikka 369 r artiklan 1 ja 3 kohdassa vahvistetuista tunnistamisrekisteristä poistamisen perusteista, tunnistamisjäsenvaltion on suljettava verovelvollinen kyseisen erityisjärjestelmän ulkopuolelle.

Ainoastaan tunnistamisjäsenvaltio voi sulkea verovelvollisen erityisjärjestelmän ulkopuolelle.

Tunnistamisjäsenvaltion on perustettava ulkopuolelle sulkemista tai tunnistamisrekisteristä poistamista koskeva päätöksensä kaikkiin käytettävissä oleviin tietoihin, mukaan lukien jonkin toisen jäsenvaltion toimittamat tiedot.”;

b) lisätään kohta seuraavasti:

”2 a. Verovelvollisen sulkeminen omien tavaroiden siirtojärjestelmän ulkopuolelle tulee voimaan sitä päivää seuraavan kalenterikuukauden ensimmäisestä päivästä, jona päätös ulkopuolelle sulkemisesta lähetetään verovelvolliselle sähköisesti. Jos ulkopuolelle sulkeminen johtuu liiketoiminnan kotipaikan tai kiinteän toimipaikan muutoksesta taikka sen paikan muutoksesta, josta tavaroiden lähetys tai kuljetus alkaa, ulkopuolelle sulkeminen on voimassa kuitenkin kyseisen muutoksen päivämäärästä alkaen.”;

19) korvataan 58 a artikla seuraavasti:

”*58 a artikla*

Erityisjärjestelmää käyttävän verovelvollisen, joka ei ole kahden vuoden aikana suorittanut kyseisen erityisjärjestelmän piiriin kuuluvia tavaroiden luovutuksia, palvelujen suorituksia tai omien tavaroiden siirtoja, katsotaan lopettaneen verollisen toimintansa direktiivin 2006/112/EY 363 artiklan b alakohdassa, 369 e artiklan b alakohdassa, 369 r artiklan 1 kohdan b alakohdassa, 369 r artiklan 3 kohdan b alakohdassa tai 369 xe artiklan b alakohdassa tarkoitetulla tavalla. Lopettaminen ei estä erityisjärjestelmän käyttöä, jos kyseinen verovelvollinen aloittaa uudelleen toimintansa, joka kuuluu jonkin mainitun direktiivin XII osaston 6 luvussa säädetyn erityisjärjestelmän piiriin.”;

20) korvataan 58 b artiklan 2 kohta seuraavasti:

”2. Verovelvollisen tai välittäjän katsotaan jättäneen jatkuvasti noudattamatta jotakin erityisjärjestelmää koskevia sääntöjä direktiivin 2006/112/EY 363 artiklan d alakohdassa, 369 e artiklan d alakohdassa, 369 r artiklan 1 kohdan d alakohdassa, 369 r artiklan 2 kohdan c alakohdassa, 369 r artiklan 3 kohdan d alakohdassa tai 369 xe artiklan d alakohdassa tarkoitetulla tavalla seuraavissa tapauksissa:

a) tunnistamisjäsenvaltio on antanut verovelvolliselle tai hänen puolestaan toimivalle välittäjälle tämän asetuksen 60 a artiklan nojalla muistutuksia kolmen välittömästi edeltävän ilmoituskauden osalta, eikä arvonlisäveroilmoitusta ole toimitettu kunkin tällaisen ilmoituskauden osalta kymmenen päivän kuluessa siitä, kun muistutus on lähetetty;

b) tunnistamisjäsenvaltio on antanut verovelvolliselle tai hänen puolestaan toimivalle välittäjälle tämän asetuksen 63 a artiklan nojalla muistutuksen kolmen välittömästi edeltävän ilmoituskauden osalta eikä verovelvollinen tai hänen puolestaan toimiva välittäjä ole maksanut kunkin tällaisen ilmoituskauden osalta ilmoitettua arvonlisäveron määrää täysimääräisesti 10 päivän kuluessa siitä, kun muistutus on lähetetty, paitsi jos maksamatta oleva määrä on alle 100 euroa kultakin ilmoituskaudelta;

c) verovelvollinen tai hänen puolestaan toimiva välittäjä ei ole asettanut sähköisesti saataville direktiivin 2006/112/EY 369, 369 k, 369 x ja 369 xk artiklassa tarkoitettuja tietoja tunnistamisjäsenvaltion pyynnöstä ja kuukauden kuluessa tunnistamisjäsenvaltion myöhemmästä muistutuksesta.”;

21) korvataan 58 c artikla seuraavasti:

”*58 c artikla*

Verovelvollisen, joka on suljettu muun kuin unionin järjestelmän, unionin järjestelmän tai omien tavaroiden siirtojärjestelmän ulkopuolelle, on suoritettava kaikki tavaroiden luovutuksiin, palvelujen suorituksiin tai omien tavaroiden siirtoihin liittyvät, ulkopuolelle sulkemisen voimaantulopäivän jälkeen syntyneet arvonlisäverovelvoitteet suoraan asianomaisen kulutusjäsenvaltion veroviranomaisille tai niiden jäsenvaltioiden veroviranomaisille, josta ja jonne tavarat on lähetetty tai kuljetettu.”;

22) muutetaan 59 artikla seuraavasti:

a) korvataan 1 kohta seuraavasti:

”1. Kaikki direktiivin 2006/112/EY 364, 369 f, 369 s ja 369 xf artiklassa tarkoitetut ilmoituskaudet ovat itsenäisiä ilmoituskausia.”;

b) lisätään kohta seuraavasti:

”2 a. Jos omien tavaroiden siirtojärjestelmää sovelletaan 57 d artiklan 3 kohdan toisen alakohdan mukaisesti ensimmäisen siirron päivämäärästä lukien, verovelvollisen on toimitettava erillinen, siihen kalenterikuukauteen liittyvä arvonlisäveroilmoitus, jona ensimmäinen siirto tapahtui.”;

c) korvataan 3 kohta seuraavasti:

”3. Jos verovelvollinen on ilmoituskauden aikana ollut rekisteröitynä muuhun kuin unionin järjestelmään ja unionin järjestelmään, kyseisen verovelvollisen on toimitettava arvonlisäveroilmoitukset ja tarvittaessa suoritettava niitä vastaavat maksut kunkin järjestelmän tunnistamisjäsenvaltioille ilmoituskausina tehtyjen kyseisen järjestelmän piiriin kuuluvien luovutusten tai suoritusten sekä järjestelmän kattamien kausien osalta.”;

d) lisätään kohta seuraavasti:

”3 a. Jos verovelvollinen on ilmoituskauden aikana ollut rekisteröitynä omien tavaroiden siirtojärjestelmään, kyseisen verovelvollisen on annettava arvonlisäveroilmoitukset tunnistamisjäsenvaltiolle ilmoituskausina tehtyjen kyseisen erityisjärjestelmän piiriin kuuluvien siirtojen sekä erityisjärjestelmän kattamien kausien osalta.”;

e) korvataan 4 kohta seuraavasti:

”4. Jos tunnistamisjäsenvaltio vaihtuu 57 f artiklan mukaisesti kyseessä olevan ilmoituskauden ensimmäisen päivän jälkeen, verovelvollisen tai hänen puolestaan toimivan välittäjän on toimitettava arvonlisäveroilmoitukset ja tarvittaessa suoritettava niitä vastaavat maksut sekä entiselle että uudelle tunnistamisjäsenvaltiolle niiden luovutusten tai suoritusten osalta, jotka on suoritettu ajanjaksoilla, joina kyseiset jäsenvaltiot ovat olleet tunnistamisjäsenvaltiona.”;

23) korvataan 59 a artikla seuraavasti:

”*59 a artikla*

Jos erityisjärjestelmää käyttävä verovelvollinen ei ilmoituskauden aikana ole lainkaan luovuttanut tavaroita tai suorittanut palveluja missään kulutusjäsenvaltiossa kyseisen erityisjärjestelmän mukaisesti taikka siirtänyt omia tavaroita omien tavaroiden siirtojärjestelmän mukaisesti eikä hänen tarvitse tehdä oikaisuja aiempiin arvonlisäveroilmoituksiin, verovelvollisen tai hänen puolestaan toimivan välittäjän on annettava arvonlisäveroilmoitus, jossa ilmoitetaan, ettei kyseisen kauden aikana ole luovutettu tavaroita, suoritettu palveluja eikä siirretty tavaroita (alv-nollailmoitus).”;

24) korvataan 60 a artikla seuraavasti:

”*60 a artikla*

Tunnistamisjäsenvaltion on muistutettava sähköisesti verovelvollisia tai heidän puolestaan toimivia välittäjiä, jotka eivät ole antaneet arvonlisäveroilmoitusta direktiivin 2006/112/EY 364, 369 f, 369 s tai 369 xf artiklan mukaisesti, näiden velvollisuudesta antaa tällainen arvonlisäveroilmoitus. Tunnistamisjäsenvaltion on annettava muistutus sitä päivää seuraavana kymmenentenä päivänä, jona arvonlisäveroilmoitus olisi ollut annettava, ja ilmoitettava muille jäsenvaltioille sähköisesti siitä, että muistutus on annettu.

Kaikki myöhemmät muistutukset ja arvonlisäveron määräämiseksi ja kantamiseksi toteutetut toimenpiteet ovat asianomaisen kulutusjäsenvaltion tai niiden jäsenvaltioiden vastuulla, joista ja jonne tavarat on lähetetty tai kuljetettu.

Kulutusjäsenvaltion tai niiden jäsenvaltioiden, joista ja jonne tavarat on lähetetty tai kuljetettu, antamista muistutuksista ja toteuttamista toimenpiteistä riippumatta verovelvollisen tai hänen puolestaan toimivan välittäjän on annettava arvonlisäveroilmoitus tunnistamisjäsenvaltiolle.”;

25) korvataan 61 artikla seuraavasti:

”*61 artikla*

1. Lukuihin, jotka sisältyvät vuoden 2021 toiseen ilmoituskauteen asti ulottuviin kausiin liittyvään arvonlisäveroilmoitukseen, voidaan arvonlisäveroilmoituksen antamisen jälkeen tehdä muutoksia ainoastaan muuttamalla kyseistä arvonlisäveroilmoitusta eikä tekemällä siihen oikaisuja jossakin myöhemmässä arvonlisäveroilmoituksessa.

Lukuihin, jotka sisältyvät vuoden 2021 kolmannesta ilmoituskaudesta alkaviin kausiin liittyvään arvonlisäveroilmoitukseen, tehdyt muutokset voidaan siihen päivään asti, jona kyseinen arvonlisäveroilmoitus on annettava direktiivin 2006/112/EY mukaisesti, sisällyttää kyseiseen arvonlisäveroilmoitukseen. Lukuihin, jotka sisältyvät vuoden 2021 kolmannesta ilmoituskaudesta alkaviin kausiin liittyvään arvonlisäveroilmoitukseen, voidaan sen päivän jälkeen, jona arvonlisäveroilmoitus oli annettava direktiivin 2006/112/EY mukaisesti, tehdä muutoksia ainoastaan tekemällä siihen oikaisuja jossakin myöhemmässä arvonlisäveroilmoituksessa.

2. Edellä 1 kohdassa tarkoitetut muutokset on annettava sähköisesti tunnistamisjäsenvaltiolle kolmen vuoden kuluessa päivästä, jona alkuperäinen arvonlisäveroilmoitus oli määrä antaa.

Tämä ei kuitenkaan vaikuta kulutusjäsenvaltion tai niiden jäsenvaltioiden, joista ja jonne tavarat lähetettiin tai kuljetettiin, arvonlisäveron vahvistamista ja muutoksia koskeviin sääntöihin.”;

26) korvataan 61 a artikla seuraavasti:

”*61 a artikla*

1. Verovelvollisen tai hänen puolestaan toimivan välittäjän on annettava lopullinen arvonlisäveroilmoitus ja kaikki myöhässä olevat aiemmat arvonlisäveroilmoitukset sekä tarvittaessa suoritettava niitä vastaavat maksut jäsenvaltiolle, joka oli tunnistamisjäsenvaltio toiminnan lopettamisen, järjestelmän ulkopuolelle sulkemisen tai muutoksen yhteydessä, kun kyseinen verovelvollinen

a) lopettaa jonkin erityisjärjestelmän käytön;

b) suljetaan jonkin erityisjärjestelmän ulkopuolelle;

c) vaihtaa tunnistamisjäsenvaltiota 57 f artiklan mukaisesti.

Lopullista arvonlisäveroilmoitusta ja sitä edeltäviä arvonlisäveroilmoituksia koskevat oikaisut, joiden tarve havaitaan lopullisen arvonlisäveroilmoituksen tekemisen jälkeen, hoidetaan suoraan asianomaisen kulutusjäsenvaltion tai niiden jäsenvaltioiden veroviranomaisten kanssa, joista ja jonne tavarat lähetettiin tai kuljetettiin.

2. Välittäjän on annettava kunkin sellaisen verovelvollisen osalta, jonka puolesta välittäjä toimii, lopulliset arvonlisäveroilmoitukset ja kaikki aiemmat myöhässä tehdyt arvonlisäveroilmoitukset sekä tarvittaessa suoritettava niitä vastaavat maksut jäsenvaltiolle, joka oli tunnistamisjäsenvaltio tunnistamisrekisteristä poistamisen tai muutoksen hetkellä, jos kyseinen välittäjä

a) poistetaan tunnistamisrekisteristä;

b) vaihtaa tunnistamisjäsenvaltiota 57 f artiklan 2 kohdan mukaisesti.

Lopullista arvonlisäveroilmoitusta ja sitä edeltäviä arvonlisäveroilmoituksia koskevat oikaisut, joiden tarve havaitaan lopullisen ilmoituksen tekemisen jälkeen, hoidetaan suoraan asianomaisen kulutusjäsenvaltion tai niiden jäsenvaltioiden veroviranomaisten kanssa, joista ja jonne tavarat lähetettiin tai kuljetettiin.”;

27) muutetaan 63 c artikla seuraavasti:

a) muutetaan 1 kohta seuraavasti:

i) korvataan b alakohta seuraavasti:

”b) suoritettujen palvelujen laji tai luovutettujen tavaroiden kuvaus ja määrä, niin että ilmoitetaan tarvittaessa, onko kyseessä direktiivin 2006/112/EY 16, 18 tai 26 artiklan mukainen suoritus tai luovutus omien tavaroiden siirtojärjestelmän mukaisen siirron jälkeen;”;

ii) lisätään alakohta seuraavasti:

”b a) asiaankuuluvat tiedot, jotka liittyvät direktiivin 2006/112/EY X osaston 5 luvun mukaisiin oikaisuihin omien tavaroiden siirtojärjestelmän mukaisen siirron jälkeen;”;

iii) korvataan f alakohta seuraavasti:

”f) tarvittaessa sovellettava arvonlisäverokanta;”;

iv) lisätään alakohta seuraavasti:

”f a) kun on kyse vapautuksesta, johon liittyy vähennysoikeus, viittaus sovellettavaan direktiivin 2006/112/EY säännökseen tai vastaavaan kansalliseen säännökseen;”;

v) korvataan g alakohta seuraavasti:

”g) tarvittaessa maksettavan arvonlisäveron määrä ja käytetty rahayksikkö;”;

vi) korvataan k ja l alakohta seuraavasti:

”k) palvelujen osalta tiedot, joiden perusteella määritetään palvelun suorittamispaikka, ja tavaroiden osalta tiedot, joiden perusteella määritetään paikka, jossa tavaroiden lähetys tai kuljetus hankkijalle alkaa ja päättyy;

l) todiste tavaroiden mahdollisesta palautuksesta, mukaan lukien veron peruste ja tarvittaessa sovellettava arvonlisäverokanta;”;

vii) lisätään alakohta seuraavasti:

”m) sellaisten luovutusten osalta, joissa verovelvollisen katsotaan vastaanottaneen ja luovuttaneen tavarat direktiivin 2006/112/EY 14 a artiklan mukaisesti, sen luovuttajan nimi, postiosoite ja sähköpostiosoite tai verkkosivusto, jonka luovutukset mahdollistetaan käyttämällä sähköistä rajapintaa, ja jos saatavilla

i) luovuttajan arvonlisäverotunniste tai kansallinen veronumero;

ii) luovuttajan pankki- tai virtuaalitilin numero.”;

b) muutetaan 2 kohta seuraavasti:

i) korvataan f alakohta seuraavasti:

”f) tarvittaessa sovellettava arvonlisäverokanta;”;

ii) lisätään alakohta seuraavasti:

”f a) kun on kyse vapautuksesta, johon liittyy vähennysoikeus, viittaus sovellettavaan direktiivin 2006/112/EY säännökseen tai vastaavaan kansalliseen säännökseen;”;

iii) lisätään alakohta seuraavasti:

”n) sellaisten luovutusten osalta, joissa verovelvollisen katsotaan vastaanottaneen ja luovuttaneen tavarat direktiivin 2006/112/EY 14 a artiklan mukaisesti, sen luovuttajan nimi, postiosoite ja sähköpostiosoite tai verkkosivusto, jonka luovutukset mahdollistetaan käyttämällä sähköistä rajapintaa, ja jos saatavilla

i) luovuttajan arvonlisäverotunniste tai kansallinen veronumero;

ii) luovuttajan pankki- tai virtuaalitilin numero.”;

c) lisätään kohta seuraavasti:

”2 a. Jotta verovelvollisen kirjanpitoa voidaan pitää direktiivin 2006/112/EY 369 xk artiklassa tarkoitetulla tavalla riittävän yksityiskohtaisena, siihen on sisällytettävä kaikki seuraavat tiedot:

a) sen jäsenvaltion osalta, josta tavarat lähetettiin tai kuljetettiin

i) mahdollinen verovelvollisen arvonlisäverotunniste tai verotunniste kyseisessä jäsenvaltiossa;

ii) osoite, josta tavarat lähetettiin tai kuljetettiin;

b) sen jäsenvaltion osalta, jonne tavarat lähetettiin tai kuljetettiin

i) mahdollinen verovelvollisen arvonlisäverotunniste tai verotunniste kyseisessä jäsenvaltiossa;

ii) osoite, jonne tavarat lähetettiin tai kuljetettiin;

c) toiseen jäsenvaltioon lähetettyjen tai kuljetettujen tavaroiden kuvaus ja määrä sekä tarvittaessa tieto siitä, ovatko ne tuotantotavaroita sen jäsenvaltion määritelmän mukaisesti, johon tavarat lähetettiin tai kuljetettiin;

d) toiseen jäsenvaltioon lähetettyjen tai kuljetettujen tavaroiden lähetys- tai kuljetuspäivä;

e) veron peruste ja käytetty rahayksikkö;

f) veron perusteen mahdolliset myöhemmät lisäykset tai vähennykset;

g) jos lasku laaditaan itse, laskun sisältämät tiedot.”;

d) korvataan 3 kohta seuraavasti:

”3. Verovelvollisen tai hänen puolestaan toimivan välittäjän on kirjattava tämän artiklan 1, 2 ja 2 a kohdassa tarkoitetut tiedot siten, että ne saadaan sähköisesti saataville viipymättä kunkin yksittäisen palvelusuorituksen, tavaranluovutuksen tai tavaroiden siirron osalta. Jos kyseistä verovelvollista tai hänen puolestaan toimivaa välittäjää on pyydetty toimittamaan sähköisesti direktiivin 2006/112/EY 369, 369 k, 369 x ja 369 xk artiklassa tarkoitettu kirjanpito eikä sitä toimiteta 20 päivän kuluessa pyynnön esittämispäivästä, tunnistamisjäsenvaltion on muistutettava verovelvollista tai hänen puolestaan toimivaa välittäjää toimittamaan kyseinen kirjanpito. Tunnistamisjäsenvaltion on ilmoitettava sähköisesti kulutusjäsenvaltioille tai jäsenvaltioille, joista ja jonne tavarat on lähetetty tai kuljetettu, että muistutus on lähetetty.”.

2 artikla

Tämä asetus tulee voimaan kahdentenakymmenentenä päivänä sen jälkeen, kun se on julkaistu *Euroopan unionin virallisessa lehdessä*.

Sitä sovelletaan 1 päivästä heinäkuuta 2028.

Edellä olevaa 1 artiklan 2–7 alakohtaa sovelletaan kuitenkin tämän asetuksen voimaantulopäivästä.

Tämä asetus on kaikilta osiltaan velvoittava, ja sitä sovelletaan sellaisenaan kaikissa jäsenvaltioissa.

Tehty Brysselissä 11 päivänä maaliskuuta 2025.

Neuvoston puolesta

Puheenjohtaja

A. DOMAŃSKI